

**JAARVERSLAG van de NEDERLANDSE VERENIGING voor
WEER- en STERRENKUNDE (NVWS) over het jaar 1994
[CONCEPT-VERSIE ten behoeve van de Verenigingsraad
d.d. 20 mei 1995]**

Inleiding

Een aantal feiten verdient dit verslagjaar bijzondere vermelding:

- de 22ste General Assembly van de Internationale Astronomische Unie in augustus gehouden te Den Haag. In samenhang daarmee hield de NVWS een symposium "New light on the Milky Way";
- de aanvaarding van de vernieuwde Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de NVWS;
- jubilea van diverse afdelingen en een werkgroep;
- het overlijden van enkele markante leden;
- de benoeming tot erelid van lic. Jean Meeus

Hoofdbestuur

In het Hoofdbestuur is door de Verenigingsraad d.d. 18 juni 1994 als vertegenwoordiger voor de Jongerenwerkgroep benoemd de heer B.A. Vriesema als opvolger van drs. E.J. van Ballegoy.

De samenstelling van het Hoofdbestuur was sedertdien als volgt:

Prof.dr. H. van Woerden (voorzitter); J.J. Lahmeyer (secretaris); drs. L.J. Postma RA (penningmeester); H.J. Brill (vertegenwoordiger "kleine" werkgroepen); A.H. van der Brugge (consul voor de afdelingen); overige leden: prof.dr. W. de Graaff; ir. K.C.J. van den Ende (weerkunde); drs. P. Serné en B.A. Vriesema (Jongerenwerkgroep)

Vertegenwoordiging N.V.W.S. in het bestuur van de Stichting "De Koepel"

Prof.dr. W. de Graaff (voorzitter); drs. L.J. Postma RA (penningmeester)

Ledenbestand

Het geregistreerde aantal Zenitlezers (tevens "landelijke" leden) bedroeg ultimo 1994: 2006. De vereniging omvat 33 afdelingen en 11 werkgroepen. Het aantal afdelingsleden beweegt zich rond de 1100. Het totale aantal leden van de werkgroepen bedraagt ca. 2200. Hierbij is enige overlap tussen de diverse onderdelen aanwezig.

Ontwikkeling ven het ledenaantal in de laatste jaren:

jaar	leden	jaarabonnementsprijs "Zenit" contributie NVWS
------	-------	---

1994	2006	95	5	
1993	2185	95	5	
1992	2349	95	5	
1991	2695	85	10	
1990	2710	80	10	
1989	2679	80	10	
1988	2685	80	10	
1987	2776	72,50		10

Het aantal "landelijke" leden, dat tot 1991 redelijk constant was, is de laatste jaren aanzienlijk gedaald.

Afdelingen

In vorige jaarverslagen van de NVWS volgde meestal een samenvatting van de bij het secretariaat gedeponeerde verslagen van de afdelingen. Omdat in de nieuwe structuur van de vereniging de afdelingen als zelfstandige, aangesloten organisaties opereren is de noodzaak vervallen om die verslagen in het jaarverslag van de NVWS op te nemen. De ontvangen verslagen van "afdelingen" zullen als bijlagen bij het algemene jaarverslag in het archief van de NVWS worden bewaard. Belangrijke evenementen die binnen "afdelingen" hebben plaatsgevonden zullen echter wel in het algemene jaarverslag worden vermeld.

Afd. Het Gooi

De afdeling Bussum van de NVWS, waaruit de afd. 't Gooi mede is ontstaan, werd in 1934 opgericht. Het verenigingsjaar 1994/95 staat bol van de extra activiteiten (o.a. een speciale lezingencyclus en een groot aantal sterrenkijk-avonden door de Werkgroep Praktische Sterrenkunde).

Afd. 's-Hertogenbosch (Galaxis)

Deze vereniging bestond in 1994 60 jaar. Dit werd op 29 oktober gevierd met een zestal interessante lezingen over het zonnestelsel. Tezamen met de Volkssterrenwacht "Halley" en de Werkgroep Meteoren was op 15 en 16 oktober te Vught de najaarsamateurbijeenkomst georganiseerd.

Werkgroepen

In vorige jaarverslagen van de NVWS volgde meestal een samenvatting van de bij het secretariaat gedeponeerde verslagen van de werkgroepen. Omdat in de nieuwe structuur van de vereniging de werkgroepen als zelfstandige, aangesloten organisaties opereren is de noodzaak vervallen om die verslagen in het jaarverslag van de NVWS op te nemen. De ontvangen verslagen van "werkgroepen" zullen als bijlagen bij het algemene jaarverslag in het archief van de NVWS worden bewaard. Belangrijke evenementen die binnen "werkgroepen" hebben plaatsgevonden zullen echter wel in het algemene jaarverslag worden vermeld.

WG Maan & Planeten

Deze werkgroep bestond in het verslagjaar tien jaar. Zij vierde dat op 15 oktober te Franeker, o.a. door de uitgifte van een prachtig jubileumnummer van haar orgaan "Mercurius".

Werkgroepenoverleg

Het jaarlijkse werkgroepenoverleg stond uiteraard in het teken van de vernieuwing van statuten en huishoudelijk reglement.

Verenigingsraad

De Verenigingsraad kwam dit jaar driemaal bijeen: op 19 februari, 18 juni en 8 oktober telkens in Utrecht. Naast de gebruikelijke financiële en bestuurlijke zaken was het hoofdpunt van bespreking de herziening van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement van de NVWS (zie onder het hoofdstuk "Beleid" voor een meer uitvoerige behandeling).

Amateurbijeenkomsten

De traditionele voorjaarsbijeenkomst te Roden, 23 en 24 april, was wederom een geslaagd evenement. Er waren ongeveer 50 deelnemers.

Op 15 en 16 oktober 1994 is de najaars amateurbijeenkomst te Vught gehouden, een gezamenlijk initiatief van Galaxis (de afdeling Den Bosch) en de werkgroep Meteoren en in samenwerking met de Volkssterrenwacht "Halley". De manifestatie werd door 48 personen bezocht.

Van der Bilt-prijs 1994

Op 16 oktober is tijdens de najaars amateurbijeenkomst te Vught de Van der Bilt-prijs 1994 uitgereikt aan Adri Gerritsen voor de ontwikkeling van computerprogrammatuur voor het vaststellen en bewerken van sterbedekkingen.

Sterrengids

Naast de hoofdstukken over de hemelverschijnselen per dag en per maand en de overige vaste rubrieken waren er speciale bijdragen over de botsing van de komeet "Shoemaker-Levy" met Jupiter, de ster Arcturus, hemellichamen in het binnendeel van de Oortwolk, de gordel van Kuiper. Ook verscheen weer de kleine gids die nu is getiteld "Sterren en planeten" met vele handige tips voor de beginnende waarnemer.

Symposium

In augustus 1994 hebben in Den Haag, naar aanleiding van de 22ste General Assembly van de International Astronomical Union, een aantal evenementen plaatsgevonden onder het motto "Sterrenkunde wereldwijd".

Een prachtige internationale fototentoonstelling werd gehouden van 15 t/m 26 augustus. De tentoonstelling gaf een wereldwijd overzicht van observatoria en hun werkzaamheden, de fraaie afbeeldingen waren gelardeerd met informatie vanuit de instituten zelf.

Een tiental avondlezingen zijn georganiseerd (vrijwel alle in het Nederlands) van 15 t/m 19 en van 22 t/m 26 augustus, zij trokken elk tussen de 40 en 100 toehoorders.

Als hoofdschotel op zaterdagmiddag 20 augustus fungeerde voor onze vereniging het symposium "New light on the Milky Way" waar vier buitenlandse topastronomen in het Engels de actuele problemen en recente resultaten van het onderzoek aan de Melkweg hebben belicht. Er waren 143 betalende bezoekers. Er zal een bundel van de vier symposiumvoordrachten en de tien avondlezingen worden uitgegeven.

.

Zenit

Speciale vermelding verdienen de nummers: 5 over meteorieten en hun kraters; no. 7/8 (ter gelegenheid van de 22ste General Assembly van de IAU), een uiterst actueel no. 9 met de inslag van brokstukken van de komeet "Shoemaker-Levy" op Jupiter, en no. 10 met als thema "kleur".

Jubileea en vertegenwoordigingen

Het Hoofdbestuur was onder meer vertegenwoordigd bij:

- het 50-jarig bestaan van de Vlaamse Vereniging voor Sterrenkunde op 26 februari. Ter gelegenheid daarvan is lic. Jean Meeus tot erelid van de NVWS benoemd vanwege zijn niet aflatende bijdragen aan de Nederlandse sterrengids.
- de ingebruikneming op 20 april van het nieuwe onderkomen van de Volkssterrenwacht "Simon Stevin" te Hoeven.
- de herdenking van de 250ste geboortedag van Eise Eisinga in het Eise Eisinga Planetarium te Franeker.
- de viering van het 10-jarig bestaan van de Werkgroep Maan & Planeten te Franeker op 15 oktober.
- het 60-jarig jubileum van de Afdeling 's-Hertogenbosch (zie verder onder het verslag van de afdeling).

Een aantal markante leden is de NVWS ontvallen.

- Op 6 januari overleed de voormalige penningmeester S. Sampiemon (bestuurslid van 1962-1981), gedurende zijn bewind wist hij het kapitaal van de vereniging fors uit te breiden.
- op 20 januari stierf de heer Der Kinderen, ruim 30 jaar actief bij de Groninger Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde.
- begin februari bereikte de NVWS het bericht dat prof. J. Veldkamp, voormalig directeur van het KNMI, was overleden.

- op 3 mei ging mr. G. van Hemert tot Dingshof plotseling van ons heen: hij was een trouw kameraad en een geboren bestuurder en organisator. Hij organiseerde verscheidene amateur eclipsexpedities en vele amateurbijeenkomsten. Van Hemert heeft zijn uitgebreide collectie astronomische instrumenten aan de NVWS gelegateerd.

Beleid van het Hoofdbestuur

Het beleid van het Hoofdbestuur was dit jaar met name gericht op: 1) herziening en versterking van de structuur van de vereniging, en: 2) vergroting van de landelijke zichtbaarheid van de NVWS.

Structuur en organisatie

Zoals vorig jaar reeds bericht besprak de Verenigingsraad op 19 juni 1993 een nota "Structuur en organisatie van de NVWS" en nam zij de daarin gedane aanbevelingen over. Hoofdpunten waren: vergroting van de zelfstandigheid van afdelingen en werkgroepen en handhaving van het persoonlijk lidmaatschap van de NVWS.

Deze nota "Structuur en organisatie van de NVWS" diende als basis voor een herziening van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement. Die herziening werd voorbereid door een Commissie, bestaande uit de heren J.A. de Boer, H.P. Prinse, H.J. Bril, A.H. van der Brugge, L.J. Postma, H.G.J. Rutten en H. van Woerden (voorzitter), waarbij de twee eerstgenoemden het leeuwedeel van het werk deden. Een ontwerp werd grondig besproken op een Verenigingsraad op 19 februari 1994 en vervolgens voor besluitvorming voorgelegd aan de jaarvergadering op 18 juni 1994. Wegens het ontbreken van het quorum moest het besluit worden uitgesteld tot een extra vergadering op 8 oktober 1994. De daar vastgestelde Statuten en Huishoudelijk Reglement zijn inmiddels (op 24 januari 1995) in een notariële akte vastgelegd.

Vanwege bestaande onzekerheden in de regelingen aangaande lidmaatschap en contributie van NVWS, afdelingen en werkgroepen werd bij de acceptgiro ter inning van het abonnement voor het jaar 1995 op "Zenit" in november 1994 een bijsluiter met uitvoerige informatie meegezonden. Een commissie bestaande uit de heren H.J. Bril, H.P. Prinse en H.G.J. Rutten zal zich, in overleg met de penningmeester de heer L.J. Postma, bezinnen op de financiële verhoudingen tussen de NVWS en haar erkende aangesloten verenigingen (afdelingen en werkgroepen).

Van groot belang voor de toekomst van de NVWS is een gezonde verhouding tussen de Jongerenwerkgroep (JWG) en de andere organen van de vereniging. De relaties van de JWG met afdelingen en werkgroepen zijn niet bepaald sterk, zoals o.m. bleek bij een bespreking in de Verenigingsraad van 19 juni 1993. Lucia Bruning, oud-voorzitter van de JWG, schreef in

september 1994 een memorandum waarin de kwestie werd geanalyseerd. Een centraal probleem is het gebrek aan continuïteit in het ledenbestand van de JWG. De nota geeft een aantal suggesties ter verbetering van de relaties met afdelingen en werkgroepen. Tezamen met voorstellen gedaan door de Public Relations Commissie (zie hieronder), zullen deze suggesties spoedig worden uitgewerkt tot een concreet plan van actie.

Landelijke zichtbaarheid

Zoals eerder in dit verslag is genoemd heeft de NVWS in 1994 weer een duidelijk gezicht naar buiten getoond door de medewerking aan de publieksmanifestatie "Sterrenkunde wereldwijd" in augustus te Den Haag, georganiseerd door het Organisatiecomité IAU 1994 in het kader van de 22ste General Assembly van de International Astronomical Union. Die manifestatie bestond uit:

- een symposium "New light on the Milky Way" op 20 augustus 1994
- een tiental avondlezingen, gehouden in het Museon over diverse actuele onderwerpen
- een fototentoonstelling in het Museon.

Met het oog op deze manifestatie en ook ten behoeve van gebruik daarna werd een folder met informatie over de NVWS gedrukt.

In juli 1994 werd een Public Relations Commissie (PR-Cie) ingesteld, bestaande uit de heren K.C.J. van den Ende (voorzitter), E. Echternach, A.L. Jansen, T.A. Jurriëns en N.J.J. de Kort.

De PR-Cie had als eerste taak de redactie van de folder, die overigens door Erwin van Ballegoy werd ontworpen. Vervolgens bezon de PR-Cie zich op plannen en mogelijkheden de NVWS meer gezicht en herkenbaarheid te geven voor een breed publiek. Op 1 november 1994 bracht de PR-Cie een rapport uit "Discussierapport Public Relations NVWS", dat uitmondde in zeven actiepunten c.q. aanbevelingen, kort samengevat:

- 1) uitgave nieuwe brochure "Weer- en sterrenkunde in Nederland"
- 2) gezamenlijke sterrenkundige activiteiten JWG en NVWS voor 15-30 jarigen
- 3) gezamenlijke weerkundige activiteiten JWG en Werkgroep Weeramateurs voor 15-30 jarigen
- 4) pakkende NVWS-pagina in "Zenit" met aantrekkelijke landelijke manifestaties
- 5) inventarisatie van sterrenkundige en weerkundige informatiebehoefte (enquête)
- 6) "Zenit" aantrekkelijk maken en houden voor velen maar zeker voor alle NVWS-ers

- 7) fondsenactie ter ondersteuning van de public relations

Na bespreking van dit rapport door het bestuur van de NVWS en de PR-Cie werden acties in gang gezet voor een brochure, een enquête en voor een NVWS-pagina in "Zenit". De overige acties zullen in 1995 op touw worden gezet.

4 april 1995

Namens het bestuur van de NVWS:

H. van Woerden, voorzitter

J.J. Lahmeyer, secretaris